

Nr 161.

Godkänd av första kammaren den 30 april 1920.

Godkänd av andra kammaren den 4 maj 1920.

Riksdagens skrivelse till Konungen, angående åtgärder för åstadkommande av ett verksamt utrotningskrig mot bostadsohyra.

(Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 14.)

(Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 15.)

Till Konungen.

Inom riksdagen har gjorts framställning, i syfte att utredning måtte komma till stånd i vad mån åtgärder från statens, kommunens eller bådaderas sida kunde vidtagas för åstadkommande av ett verksamt utrotningskrig mot bostadsohyra.

Till stöd för motionen har anförts väsentligen följande:

Frågan om bekämpande av ohyra vore för närvarande av stor betydelse. De senare årens undersökningar hade nämligen visat, att den å människan parasiterande ohyran i stor utsträckning förmedlade spridningen av flera smittosamma sjukdomar. Sålunda sprede vissa former av ohyra, nämligen klädlöss och huvudlöss, sådana sjukdomar, som fläckfeber och återfallsfeber, vilka för närvarande våldsamt härjade i östra Europas länder; annan ohyra kunde bidra till spridande bland annat av nervfeber, rödsot och kolera, och beträffande den blodsugande ohyran, loppor och löss, vore det ställt utom allt tvivel, att den antingen direkt eller indirekt kunde framkalla sjukdomstillstånd hos människan, närmast hudsjukdomar av skilda slag. Härtill komme, att ohyran genom sin blotta närvaro i rikligare mängd i människors omedelbara närhet kunde i avsevärd grad störa deras lugn och välbefinnande; inom många hem

gåve ohyran, då den förekomme i riklig mängd, inför det till synes tröstlösa i att med de medel, som stode den enskilda till buds, bliva herre över densamma, upphov till en liknöjdhet, som ofta ledde till fullständigt försummande av den personliga hygien och bostadens renhållning.

Att ohyran åtminstone inom vissa delar av vårt land hade en mycket stor utbredning vore uppenbart. Sålunda hade förste provinsialläkaren i Östergötlands län i sin årsberättelse för år 1916 i sammanhang med utredning om väggohyrans betydelse för spridning av barnförlamning bland annat anfört, att väggohyran vore synnerligen utbredd i bostäderna för sågverks- och brädgårdsarbetarna i Västerbottens län, och att detsamma vore förhållandet inom arbetarbostäderna i vissa delar av Östergötlands län. Nämnde förste provinsialläkare omförmälde, att av socialstyrelsens statistiska undersökningar inhämtades, att i lägenheter på högst 2 rum och kök vägglöss förekomme i 42,4 och 69,9 procent i respektive Jönköping och Sundsvall. Även förste provinsialläkaren i Blekinge län anförde i sin årsberättelse för år 1918 bland annat, att bostadsohyran i Karlskrona florerade i utsträckt grad. Av omkring 50 hem, som han besökt, hade han räknat 10, där ohyran varit så utbredd, att klädlöss och vägglöss syntes krypa omkring på väggar, möbler och andra bohag och till och med på innevävarna däri. Av bostadsinspektören i Stockholm hade meddelats, att ohyran, särskilt väggohyran, vore så allmänt spridd, att det torde höra till undantagen att icke i ett boningshus med smålägenheter flertalet vore i mer eller mindre grad hemsökta av väggohyra.

I likhet med motionären anser riksdagen det vara en angelägenhet av stor vikt, att åtgärder vidtagas för avhjälpan av de olägenheter av skilda slag, som orsakas av bostadsohyran.

Nu gällande vid fjolårets riksdag antagna hälsovårdsstadga innehåller visserligen beträffande byggnad, som inrymmer boningsrum, den föreskriften, att den skall till alla sina delar vara så anordnad samt så underhållas och skötas, att sanitär olägenhet ej uppstår för dem, som däri uppehålla sig samt vidare bestämmelse därom, att det tillkommer hälsovårdsnämnderna att låta verkställa bostadsinspektion och övervaka efterlevnaden av i hälsovårdsstadgan givna föreskrifter. Emellertid har riksdagen anledning förmoda, att den nya hälsovårdsstadgan icke torde komma att få någon egentlig betydelse i här förevarande avseende.

Därtill kommer, att de missförhållanden det här gäller äro så spridda och av den art, att verkligt behov måste anses föreligga, att

anstalter till deras avhjälpande företagas. Den stora utbredning bostadssohyran fått i vidsträckta delar av vårt land framgår av de utlåntanden från åtskilliga myndigheter, som i motionen omnämnts.

Enligt riksdagens mening äro under sådana förhållanden åtgärder i motionens syfte påkallade från det allmännas sida.

Med anledning av vad sålunda anförts får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föranstalta om utredning, i vad mån åtgärder från statens, kommunens eller bådaderas sida kunna vidtagas för åstadkommande av ett verksamt utrotningskrig mot bostadssohyra.

Stockholm den 4 maj 1920.

Med undersåtlig vörndnad.
